

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokojeence

Finančni minister in uradništvo

V avstrijskem zveznem zboru, ki predstavlja nekako naš parlament, je ob nedavni proračunski obravnavi ponovno govoril tudi finančni minister o vprašanjih, ki se tičejo javnega uslužbenstva. Stavljeno je bilo namreč več predlogov za znižanje uradniških plač. Nekatera teh izvajanj so zaradi njihove načelne važnosti zanimiva tudi za nas.

Tako je avstrijski finančni minister Dr. Neumayer govoril v finančnem in proračunskem odseku parlamenta, da ne bi bilo primerno (oportuno) spraviti v obravnavo vprašanje znižanja pokojnin ali zvišanja pokojninskih prispevkov, kar bi dejansko značilo spet novo znižanje prejemkov. Finančni minister stoji na stališču, da ima javnopravno zaupno razmerje, ki obstoji pri javnih nameščenicah med delodajalcem in delojemalcem, važne posledice za obe strani: za eno stran seveda absolutno pripravljenost na žrtve, če je treba sprejeti določena bremena, za drugo pa dolžnost, take obremenitve samó tedaj zahtevati in nalagati, kadar je to poslednji in edini izhod, prava ultima ratio. Po njegovih izjavanjih pa avstrijske proračunske razmere vendarle niso tako obupne, da bi bila zdaj spet potrebna še nadaljnja in vnovična obremenitev javnega nameščenstva.

Na seji zveznega sveta je nato avstrijski fin. minister ugotovil razveseljivo dejstvo, da v predloženem državnem proračunu za bodoče prorač. leto ni nobenih znižanj uradniških pre-

jemkov. To dejstvo bo gotovo vzbudilo v krogu neposredno prizadetih živahno zadovoljstvo. »Vesel sem tega še tem bolj,« je izjavil fin. minister, »ker hkrati lahko ugotovim, da sta veselje do dela in pripravljenost na žrtve med državnim uslužbenstvom, ki se mora v svojem življenju po ogromni večini hudo omejevati, ostala nespremenjena in vredna vsega priznanja. — Upam, da je ostalo v krogih avstrijskih drž. nameščenicev ohranjeno spoznanje, kako zelo je njihova usoda na življenje in smrt povezana z usodo države; da so pred vsemi drugimi zlasti oni zainteresirani na ravnotežju v državnem gospodarstvu in na stalnosti valute, ki je od tega odvisna. Zato bodo razumeli, da morajo v določenih prilikah tudi svoje upravičene želje odstaviti na ugodnejše dobe. To moram in smem od njih pričakovati, v zameno jih pa lahko zagotovim, da ostane v vladi skrb za javne nameščenice vseh panog vselej predmet posebne pomembnosti in pažnje.«

Človeka kar veseli, ko bere, kako se vendarle ponekod vprašanja, ki se tičejo javnih nameščenicev, resno in vestno obravnavajo — čeprav morebiti zaradi resničnih ovir ni mogoče v trenutku tudi dejavno pomagati jim. Naloga vsake uvidevne vlade je, da bremena pravično porazdeli med stanove in da ne pusti, da bi moral samo en stan vselej trpeti, kadar pritisne stiska. In da bi moral biti nujno ta stan vselej samo — uradniški.

Današnje stanje in življenjski standard javnih uslužbencev

(Nadaljevanje.)

IV.

Predlog za saniranje dolgov.

Da se olajša položaj javnih uslužbencev, ki so zadolženi pri zasebnih upnikih, bi bilo najboljšje in najuspešnejše sredstvo, da se njihove dolžniške obveznosti, ki po večini izvirajo iz uporabljenih kratkoročnih kreditov za življenjske potrebe, konvertirajo v srednjeročne obveznosti z rokom od 10 do 15 let. Če je dolg nastal na drugi podlagi, bi bilo treba take primere pred sodišči individualno premostriti glede možnosti dolžnikove sanacije na podlagi dolgoročne konverzije z nadaljšim rokom 30 let. V obeh primerih bi se morala obrestna mera maksimirati, tako da bi se priznalo zasebnim bankam, samoupravnim hranilnicam in zadrugam 6% letnih dekurzivnih obresti, vsem drugim zasebnim upnikom pa 3%. Če bi se odplačevanje vršilo neredno, bi se obresti približale h glavnicam po zakonski obrestni meri, ki je veljala do konca 1936. Od dolga, ki bi se konvertiral, bi se odplačevali ob določenih rokih enaki mesečni, polletni in letni obroki.

Anuitetna služba za konvertirani dolg bi se mogla zavarovati z upravno prepovedjo, tako da bi se vsak mesec od prejemkov odtegnil sorazmerni del letne anuitete, ki bi se vlagal v kak državni ali samoupravni denarni zavod na posebno, vinkulirano knjižico, da se tako zbere potrebna anuiteta. Razen zaznambe na redne prejemke bi posamezni dolžniki mogli nuditi tudi druga jamstva za zavarovanje upniških terjatev.

Smatramo, da rešitev vprašanja dolgov javnih uslužbencev pod pogoji, katere smo predložili, ne bi nikakor mogla povzročiti škode za interese upnikov, ki bi po konverziji bili mnogo varnejši, da bodo svoje terjatve v celoti mogli izterjati.

V.

Fiziološki standard.

Posebno pažnjo zasluži vprašanje prehrane in oblačenja drž. uslužbencev. Že prej smo naglasili, da je višina prejemkov drž. uslužbenstva bila redno nesorazmerna z življenjskimi stroški. Zato niso mogli državni uslužbeneci kriti izdatkov za zadovoljevanje sodobnih fizioloških potreb. Pri presoji navedenih potreb moramo imeti pred očmi, da ima sodobni človek mnogo več zahtev po kvalitativno dobri prehrani in obleki, kakor jih je imel človek iz 19. stoletja, ki mu je zadoščalo samo toliko hrane, da si je potolažil lakoto, oz. da je ostal pri življenju.

V 20. stoletju je veda dokazala, da človeški organizem mimo hrane, s katero se uteši lakota, zahteva še posebne kemične sestavine.

S številnimi znanstvenimi preiskavami prehrane poedinih družabnih skupin se je ugotovilo, da znaten del mestnega in vaškega prebivalca nima take prehrane, kakršna bi bila potrebna za ohranitev zdravja. Ugotovilo se je nadalje tudi, da je najvažnejši vzrok slabosti in nezadostne prehrane okolnost, da je prebivalstvo hudo osiromašilo. Ker je za izboljšanje prehrane predvsem potreben večji konsum zaščitnih kemičnih sestavin, bi se mogel izpolniti ta pogoj, če bi se predvsem zvišal položaj skupnih dohodkov, potem če bi se zagotovila boljše organizacija preskrbe z življenjskimi potrebščinami in če bi se razvil vzgojni smisel za sodobne življenjske potrebe. Zato obravnavamo vprašanje prehrane s stališča potreb in zahtev celotne družbe.

Vprašanje prehrane tudi v krogih Društva narodov ni ostalo neopaženo. Pred nekaj časa so izšle tri publikacije, ki obravnavajo vprašanje prehrane prebivalstva na vseh celinah. Mešana

komisija Društva narodov, ki je vsestransko preiskala in proučila vsa vprašanja, ki so zvezana s prehrano prebivalstva, je stavila vsem vladam predlog, naj se glede prehrane prebivalcev ravnajo po sledečih načelih:

Naj se nadaljuje preiskovanje pogojev za prehrano v posameznih državah, pri čemer naj se upoštevajo razlike v narodno - gospodarskem sestavu, v podnebnju in razpoložljivih virih za kritje potreb, da bi se mogel doseči optimum zdravja:

naj se ukrene, da bo uspešno delovalo poučevanje medicincev in širokih slojev o načelih dobre in zdrave prehrane;

naj se podpre higienska organizacija Društva narodov pri njenih naporih za uporabljanje moderne znanosti v prehrani;

naj se prouči, kateri ukrepi bi se mogli podvzeti bodisi v splošno breme, bodisi na kaki drugi podlagi, da se zadovoljijo potrebe prehrane tistega dela prebivalcev, ki ima stalno nizke dohodke. To velja zlasti za zavarovanje ustreznih zalog zdravega mleka za žene, malo deco in otroke;

naj se podvzamejo koraki, da se izboljša in poceni trgovina in razmnoževanje predmetov prehrane tako, da bo nabavljanje protektivne hrane kar najbolj dostopno najširšim slojem;

naj se prouči mednarodna unifikacija analize in klasifikacije predmetov prehrane s posebnim ozirom na vzdrževanje in izboljšanje snažnosti in kakovosti;

naj se preiščejo smotrnost in spremembe splošne gospodarske politike, ki bi mogla zavarovati preskrbo predmetov prehrane, potrebnih za izvajanje pozitivne zdravstvene politike;

naj se združijo vse vrste v tem pravcu, kjer pa ne bi bilo osrednje oblasti, naj se v ta namen ustanovi taka ustanova;

naj se poleg vsega ostalega ugotovi, za koliko sedanja ljudska prehrana zaostaja za novim prehranitvenim

standardom in naj se zbere podatki glede konsuma hrane v družinah raznih poklicnih skupin z raznimi višinami dohodkov, in končno naj se zbira-jo podatki o družabni razvrstitvi prebivalstva po družinskem dohodku itd.

Kakor se vidi iz prednjih navedb, vprašanje prehrane ni posebnost naših javnih uslužbencev. Z gotovostjo moremo reči, da je to naš splošni jugoslovanski problem, čeprav je v naši državi živežnih predmetov v izobilju. Iz izdaje Društva narodov je videti, da so razmere po svetu dovolj težke in da je prehrana ogromnih delavskih množic po industrijskih državah zelo slaba, da niti ne govorimo o nezadostni prehrani Kitajcev, Japoncev in raznih drugih narodov. Zato se vprašanje prehrane pojavlja kot najaktualnejše svetovno vprašanje, ki bi, če se pozitivno reši, moglo v veliki meri omiliti družbene spore in bi moglo ustvariti primerno podlago za trajno ureditev gospodarstva in miru med narodi. Ne smemo prezreti, da povzroča pomanjkanje prehrane in lakota razne stavke, nemire in še mnoge resnejše dogodke. Zato je v splošnem interesu, da vse države sodelujejo na polju pravičnega razdeljevanja dobrin za zadostno prehrano vseh slojev na svetu.

Iz navedenih dejstev moremo sklepati, da se omenjeno stanje fizioloških potreb pri javnih uslužbencih kaže kot odrez celotnega našega in svetovnega vprašanja prehrane prebivalstva.

Dokončno se bo moralo rešiti to vprašanje, ko se ustanovi zdrava in zanesljiva podlaga za mednarodno gospodarstvo in za politično sodelovanje. S tem se bo omogočilo povečanje izvorov zaslužka za vse družabne sloje, s tem se bo pa znatno izboljšala in okreplila njihova kupna moč.

Kar je bilo navedeno glede prehrane, se more reči tudi o oblačenju, toda s to razliko, da to slednje vprašanje ni tako važno kot prehrana, čeprav način oblačenja v znatni meri vpliva na ohranitev organizma.

(Konec prih.)

Podporni sklad pomožnega osebja

Od naročnika, ki živi v vzhodnem delu države, smo prejeli članek, kjer obravnava vprašanje socialnega skrbstva pomožnega drž. uslužbenstva, t. j. dnevnicaarjev in honorarnih uslužbencev, sprejetih v službo po določenih uradniškega zakona. O tem problemu se je pisalo že večkrat, in je tudi naš list svojčas že objavil daljši članek glede bolniških podpor in drugih dajatev po uredbi o podpornem skladu pomožnega osebja v službi države. Tam je pisec dokazal, da je stanje za pomožno uslužbenstvo, kateremu je ta sklad namenjen, znatno neugodnejše, kot pa položaj delavstva, zavarovanega pri okrožnih uradih za zavarovanje delavcev. — Naj govori dopisnik sam:

»Že toliko se je pisalo v dnevnem in strokovnem časopisju o tem nesrečnem podpornem skladu za dnevnicaarje in drugo pomožno osebje v službi države, pa je stvar še vedno na istem kakor je bila. Bilo bi res vse-kakor treba končno že zainteresirati odločujoče činitelje za to stvar. Sedanja ministar za socialno politiko in narodno zdravje kaže mnogo smisla za socialna vprašanja, treba bi bilo le, da bi se nekdo zavzel pri njem, s čimer bi se po vsi verjetnosti stvar premaknila z mrtve točke.

Če bi člani tega podpornega sklada imeli vsaj tiste ugodnosti, kakršne imajo zavarovanci pri OUZD! Edino kar je boljše pri našem podpornem skladu, je možnost in upanje na neko podporo oz. pokojnino po desetih le-

tih službe, ki bo znašala polovico zadnje nagrade. Toda od tega bo za pomožne uslužbence relativno le malo koristi, ker bo le malo takih, ki bodo deset let in še več zaposleni kot dnevnicaarji v službi države. Vzrokov za to je več, pglavitni je ta, da se bo gotovo skušalo razbremeniti sklad kolikor mogoče s tem, da dnevnicaarji ne bodo predolgo ostali v službi države.

K temu naj navedem samo dva žalostna primera: Dnevničar - laborant, ki ima približno štiri leta službe, zbolil za tuberkulozo. Po uredbi ima pravico do zdravljenja v bolnici, a po izjavi zdravnika za bolnico še ni službe opravljati pa ne more več. Razuljivo je, da v zdravilišče za bolne pa pljučnih s 400 Din mesečne plače ob svojem ne more, podpore za zdravljenje doma pa ne dobi. Na prošnjo za podporo za zdravljenje v bolnici mu je bil dovoljen pripadajoči 15 dnevni dopust, hkrati je bil pa odpuščen iz službe. Zdravi se zdaj ambulatno v dispanzerju za jetične, vzdržuje ga pa oče — upokojenec, ki komaj sam živi s skromno pokojnino. — Drugi pomožni uslužbenec je hudo zbolel za jetiko in se mu je ulila kri iz pljuč. K sreči je oče premožnejši, tako da ga je mogel poslati v sanatorij na Golnik. — To sta le dva primera, katera sem sam imel priliko opazovati, koliko jih je pa še drugih podobnih.

Ob porodu dobi zavarovančeva žena od OUZD denarno podporo, ima pa tudi pravico do pomoči babice in event. zdravnika. Pri našem podpor-

nem skladu gre ženam članov pravica do sprejema v porodnišnico, kjer pa navadno nikoli ni prostora, razen za izredno hude primere. Ob večji oddaljenosti je pa sprejem v porodnišnico zvezan z velikimi izdatki za vožnjo itd. Pri manjših obolenjih, kjer zdravljenje v bolnici ni neobhodno potrebno, nimajo člani sklada nobene podpore, v bolnici pa se morejo zdraviti tudi samo dva meseca, medtem ko imajo zavarovanci OUZD pravico do šestmesečnega zdravljenja v bolnici ali zdravilišču.

Morebiti čakajo odločujoči, da se pri Državni hipotekarni banki nabere na račun prispevkov za naš podporni sklad pomožnega osebja večja glavni- ca, ki bi mogla nato služiti za uredni-

čitev večjih načrtov, kadar se to vprašanje dokončno uredi. Toda uredba je bila izdana konec leta 1932, podporni sklad sam pa je bil ustanovljen že s finančnim zakonom za leto 1932/33, in bi bil torej že čas, da se ukrene, kar je treba, saj so pretekla že dolga štiri leta, prispevki v višini 5% kosmatih nagrad so pa visoki in za nas hudo občutni.

Vsi pomožni uslužbenci v službi države bi bili od srca hvaležni, če bi se to vprašanje končno vendarle načelo in ugodno ter v pravem socialnem duhu tudi rešilo. Na žalost dnevniciarji in drugi pomožni uslužbenci nimajo nobene stanovske organizacije, ki bi se sama mogla zavzeti za njihove upravičene življenjske interese.

Žene in zadružništvo

Iz »Zadrugarja«, glasila Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic v Ljubljani, objavljamo tale zanimivi članek:

»Slavni zadružni organizator in ideolog Charles Gide kaj mično slika odnos žen k zadružništvu. Prav nič jih ne pohvali. Prišteva jih celo k sovražnikom zadružništva.

Takole pravi:

»Če jih (namreč žene) stavljam kot prve na listo nasprotnikov zadružništva, (k sovražnikom zadružništva prišteva Ch. Gide: 1. žene, 2. trgovce, 3. socialiste, 4. notranje sovražnike. Kar se tiče socialistov, Gideova trditev za današnje prilike ne velja več. Socialisti so se v splošnem sprijaznili z zadružništvom in mu priznavajo avtonomijo. — Op. pisca) ne storim tega, ker veleva olika, da pričnemo povsod najprej z damami; marveč zategadelj, ker je to na žalost res: Žene so v splošnem napram zadružnemu gibanju sovražno razpoložene, kar je tem slabše, ko bi moral biti njihov vpliv na usodo zadružništva odločilen; saj vendar vodijo gospodinjstvo in opravljajo nakupe!

Zadruge dam niso mogle nikoli pridobiti. Ne ljubijo nas, vsaj ne naših prodajalen. Rajše imajo javno trgovino, ki je elegantnejša, kjer so nastavljeni vladnejši in kjer lahko med seboj mirno pokramljajo. Od Eve sem skozi vse čase so žene vedno ljubile zapeljivce. In trgovec je zanje velik zapeljivec, ko razgrne pred njimi svoje lepe reči; za nekatere, ker dovoljuje popust, za druge, ker nudi blago na obroke; zopet so, ki jih pridobi z malo stekleničico, zlasti pa — to se vé —

s komplimenti. In tako jih spravlja v svoje mreže.

Zadruge pa so preresne, za dame celo pregrobo. Razen tega odbija dame nabavna knjižica. Vpisovanje vsake izdane pare v zvezek, ki ga morajo prinašati s seboj in zopet jemati domov, to se jim zdi ogražanje njihove časti in sumničenje o njihovi poštenosti.

Koliko zadrug so žene zamorile že v zibelki samo radi tega, ker so se uprle kupovati v zadružni prodajalni! Za moža, pa najsi bo še tako prepričan zadrugar, da vendarle težko vzeti v roke košaro in se odpraviti kupovat. Preostaja mu le en izhod: da poskuša prepričati svojo ženo o prednosti zadruge. To pa je izvrstna vaja, ki prisili zadrugarja, da postane napram svoji ženi ljubeznejši kar vse koristi zadružništvu in miru okrog domačega ognjišča. Mnogo težavnejša je zadeva, če gre za meščanske konsumne zadruge, ker so tu navadno kuharice tiste, ki opravljajo nakupe. Predvsem gojijo kot žene vsem pripadnicam lepega spola skupna, za zadružništvo neprijazna čustva. Iz umljivega razloga se upirajo zlasti nabavni knjižici; še bolj pa se pritožujejo, ker jim zadruga ne daje »le sou par franc«, na katerega so jih bili navadili trgovci (ki si ga pa v ostalem le prilastijo). Zaman prigovarjamo tem damam, da jih cenimo in da jih prav zato nočemo podkupovati! Vse te »avbice« so nam prisegle smrtno sovraštvu. Ko smo bili svoj čas v Montpellieru ustanovili pretežno meščansko konsumno društvo, so izjavile, da me bodo zastupile; groznja, ki

je iz ust kuharic nikakor ne gre omalovaževati!

Jaz sem jim sicer ušel, ne pa konsumno društvo, ki so ga promptno zadržale.

No, od onega časa, ko je Gide govoril o tem vprašanju — bilo je to pred dobrimi 40 leti — so se razmere nekoliko spremenile. Žene imajo danes za zadružništvo že nekoliko toplejšega čustva, vendar se pa zanj še ne ogrevajo tako, kot bi bilo pričakovati in kot bi bilo potrebno. Mnogo Gideovih očitkov je še vedno upravičenih, zlasti glede žen iz vestnih krogov. Za te nam tu ne gre, vsaj ne za one, ki niso članice naših zadrug.

Pa tudi naše spoštovane zadrugarice se vse premalo zavedajo svojih dolžnosti, ki jih imajo do zadruga. Ta zavest je pri njih zato pomanjkljiva, ker si nočejo ali ne morejo predočiti vseh koristi, ki jih jim nudi zadruga.

Mali upokojenci

Iz zagrebškega uradniškega lista »Naš Glas« posnemamo v dobesednem prevodu sledeči članek, ki ni brez ironije:

»Po poročilu »Politike« so sklenili beograjski uslužbenci, da ustanove svoje društvo, ki bo imelo po vsi državi podružnice. Nameravajo se združiti v krepko in delavno upokoješko organizacijo.

Utemeljitev? Náte jo:

»Nemogoče je, da sedi človek ves dan doma zraven štedilnika. Kadar prične mož mešati ženi po loncih, je ločitev zakona gotova. Zato morajo upokojenci zdaj posedati po kavarnah. Tisti, ki nimajo denarja, morajo ponavadi pljuvati po tleh in gledati druge, kako pijejo. Večina upokojencev nima dovolj denarja niti, da bi prehranila svojo družino, da o dominah, o kartah in drugih upokojeških slasteh niti ne govorimo.

Misel o ustanovitvi velike upokoješke organizacije je sprožil neki upokojeni kapetan. Z dvanajstimi tovariši je pred tednom ustanovil akcijski odbor. Odbor je izdelal pravila in začel delovati. Samó beograjski upokojenci se zaenkrat slabo odzivajo. Toda ustanovitelji si dajejo poguma:

Ne smemo biti ravno pravi upokojenci. Optimizem, kar največ optimizma! Zamisel je velika. Imeti svoj dom, svojo krčmo. V domu svoje domine, svoje igralne karte! Nato splošno plemenito delovanje: skrb za najrevnejše, iskanje posla za ljudi, ki ima-

jo veliko družino. Splošno, intenzivno človekoljubno delovanje...

Novo društvo se bo imenovalo »Penovčić«. To pomeni: društvo pensioniranih nižjih oficirjev, vojaških činovnikov in činovnikov civilne službe. Kakor v društvo nimajo dostopa višji upokojeni častniki, prav tako ga nimajo tudi upokojeni uradniki iznad VI. skupine. Upokojenci mislijo, da bodo tako najbolje ohranili v veliki bodoči organizaciji solidarnost in tovariške odnose.

Ne bodo se sprejemali tudi tisti, ki bi hoteli imeti politične govore, pa naj bo to kdorkoli. To je tudi s pravili strogo prepovedano.

Ko bodo oblastva potrdila pravila »Penovčića«, bo akcijski odbor sklical zborovanje za ustanovitev osrednjega društva v Beogradu. Takoj se bo začelo delo za ustanovitev podružnic po vsej državi. Torej, mali upokojenci, le vkup, da bo čim večja in čim močnejša — naša razcepljenost.

Vestnik

Vabilo na sodelovanje. Med državnimi uslužbenci in upokojenci je premnogo strokovnjakov najrazličnejših panog. Če bi vsi ti sodelovali pri svojih stanovskih glasilih, bi bila polna izbranega, tehtnega strokovnega gradiva. Vnovič prav vladno vabimo vse gg. tovariše, da se uvrste v krog naših sotrudnikov. Zlasti veljaj ta poziv tovarišem z dežele in večjih mest. Le s sodelovanjem vseh nam bo mogoče obdržati »Naš

Anatole France:

O PRESTOLNICI NEMČIJE*

Berlin — kasarna

»Berlin je lepo mesto, pravilno zidano, s širokimi ulicami... Lahko ste to opazili na mojih razglednicah: niti enega izvirnega spomenika. Palače, muzeji in cerkve so videti kakor karikature naših. So pa seveda tam ogromne veletrgovine, proti katerim sta naša Bon Marché in naš Louvre komaj orehovi lupini. V teh veleprodajalnah dobite ne le vse kar treba, da se oblečete, temveč tudi jestvine. Tam so oddelki za šunko, oddelki za konzerve, kakor imajo poseben oddelek za obratnike in za nogavice. Francoz se počuti tam malce tuje. Berlinci niso brez ljubeznivosti. Kadar so vedeli, kdo sem, so me kar zasipali z uslužnostmi. Hudó so se trudili, da bi bili ljubeznivi. Milina ne teka po ulicah v Berlinu. Kolikokrat me je kdo navzlic moji starosti, bradi in belim lasem pahnil s hodnika na tlak, kakšen surovec, ki je šel svojo pot, s slepo trdovratnostjo topovske krogle. Bil sem ves osupel. Nekega dne me je nekdo tako divje sunil v jetra — in veste da so mi hudo občutiljiva — da bi bil skoro padel pod voz. Razložili so mi, da sem tega sam kriv. Da bi se moral opravičiti, kaj še da bi se pritožil. Da sem prekršil predpisani red; da je v Nemčiji, deželi reda, en hodnik namenjen množici, ki gre v eno, drugi pa tistim, ki gredo v nasprotno smer. Pokazali so mi napisne table, kjer je bilo vse to lepo napisano. Vsi ljudje se morajo ravnati po teh tenkovestnih predpisih, vsi ljudje — se razume — razen vojakov, z visokim činom: tem se je treba umakniti. Vprašal sem svoje berlinske prijatelje, tako ljubeznive, ta-

* Iz knjige spominov J. J. Broussona: Anatole France v copatah; (op. prev.)

ko pozorne: »Ampak kaj je z raztresenimi ljudmi, s pesniki, in zaljubljenici, kaj je z njimi sredi vseh teh tabel?« Vljudni Berlinci so mi odgovorili: »Na stražnico morajo, plačajo hude globe in včasih pridejo celo v luknjo.« Prav jim je! Prestolnica Nemčije je vzor reda. Zaljubljenici, pesniki in drugi sanjači naj gredo le kar lepo iz mesta, na kmete.

Zaradi časopisa, pozabljenega na klopi v Tiergartenu, bi bila kmalu nastala cela zadeva s stražnikom. Na srečo govori moja žena po nemško kakor rajnji Goethe. Ko je izvedel, da sva Francoza, se je stražnik pokazal prizanesljivejšega. Opravičil je zločin z narodno lahkomišelnostjo Francozke, dežele brez reda in policijskih naredb, kjer tekajo po ulicah anarhisti, levo in desno, kakor se jim zljubi. Zadeva se je končala, kakor zmerom, z napitnino. Moral sem pa vseeno pobrati časopis in ga s ponižano roko nesti v koš iz pletene žice. Moja žena je bila vsa iz sebe »Zakaj nimam«, je vzdihovala, »fotografskega aparata! Ohranila bi ta dokaz germanske krvočnosti.«

Jaz, jaz sem se prav dobro zabaval.

Ste prejeli mojo razglednico, ki predstavlja izmenjavo straže pred dvorom? To je prav zares prizor iz drugega veka. Nekega dne sem bil navzoč. Deževalo je tisti dan, kakor dežuje v Berlinu. Iz zelo nizkega in mrkega neba je lila voda kot iz škafa, kot iz soda, kot iz kadi. Komaj da sem se mogel pokonci držati pod tem vesoljnim potopom svoj škripajoči dežnik. Dudarji, bobnarji, ves vojaški sijaj... Garda je brezhubno korakala mimo nas. Vojaški so s podplati kakor s kladivi bili ob tla. Voda je škropila od asfalta in se družila s tisto, ki je padala z neba. Ti nesrečniki so me spominjali na alegorične kipe iz bronu po versajskih vodometih. Toda vsa ta mitologija je bila burkasta. Še zmeraj vidim kapelnika, pokritega z neke vrste kovinasto mitro, visoko kakor kak dobro razvit otročaj. Dež je lil po tem ogrodju kakor po strešnem žlebu. Voda mu je v romantičnih slapčkih lila vzdolž po nosu

in po brkih. Korakal je kakor da nič ne čuti. Metal je svojo palico proti razsrjenemu nebu, naredil pet ali šest korakov in palica, ki je odletela v nevihto, se mu je kakor krotek ptič vrnila v roke, od katerih je kar lilo. Ponižan v svojem narodnem samoljubju sem izmolil kratko molitvico pod šibečim se dežnikom. Vsemogočnemu sem dejal: »Gospod, če si res kje, daj da dobi tale imenitni kapelnik nahod. Stori, da bo kihnil med parado, naj temu nadutežu pade na njegov grobi obraz težko jabolko njegove palice! Veselega srca mu bom zaklical: »Bog pomagaj!« Joj, bogovi ne poslušajo molitev pravičnikov. Zabavajo se s tem, da puste krivici, naj slavi zmogoslavje. Sam sem dobil pošten nahod. Ljubi moj, ko sem opazoval tega brezčutnega kapelnika. In jaz sam sem kihnil.

Druga nezgoda: Nekega popoldneva sva z ženo stopila v neko kavarno. Zahtevala sva pivo. Gospodar je prihitel ves ogorčen. »Le kar odidita,« nama je dejal, »nič vama ne bomo postregli. Prišla sta v oficirsko kavarno.«

Žena mi je šepnila: »Oficirska kavarna! Saj to je pa prav nalašč zate. Reci mu, da si oficir legije časti.« In odšla sva drugam in prav ponižno poprosila za kozarec piva.

Ti častniki so prav res šiba božja v Berlinu. Brez njih bi bilo tam življenje še znosno... Ne vidiš nič drugega razen njih, ne slišiš nič drugega. Povsod silijo v ospredje, povsod odpravljajo vse druge. Na cestni železnici, v omnibusu vstopajo pred teboj, čeprav imaš nižjo številko. To je neznosno! V Parizu bi podporačnika, ki bi si dovolil odriniti staro ženico, na mestu potolkli.

Vendar imajo oni tam nekaj, kar je daleč pred vsem, kar imamo pri nas. V nekaterih podjetjih v berlinskih predmestjih morete zvečer za meščanske cene piti prav dobro pivo, jesti izvrstno svinjino in poslušati pravo glasbo... Neko nedeljo zvečer sva bila z ženo tam. Vsak par, vsaka družina ima svojo utico na vrtu. To je

veliko razkošje. Jaz v restavraciji ne cenim nič bolj, kakor prostornost in domačnost.

No torej! V teh vrtnih restavracijah — imajo neko posebno ime, ki ga ne vem več, če sem sploh kdaj vedel zanje — se vsi ljudje dobro počutijo in so kakor doma. Vsakdo uživa domačnost svoje utice, kakor da bi bil v posebni sobi. Seveda ni to mogoče razen ob lepem vremenu. Hkrati uživaš svežino noči in piva, začimbe svinjine in romantiko glasbe... Jaz se ne spoznam na glasbo; nimam pravih ušes. Toda moja žena, ta se pa dobro razume. Opozorila me je, da so igrali tisti večer za delavce in za male meščane na nedeljskem izletu zelo učeno glasbo: Bacha, Beethovna, Wagnerja, Schumanna, Liszta... Tak sem, kakor slavni Kant, ki je le s težavo razločeval dobro glasbo od slabe. Imel je rad samo močno glasbo, to se pravi vojaško...

Da slišiš podoben koncert v Parizu in tako številen in spreten orkester, bi moral plačati vsaj dvajset frankov. Tam ni veljalo to niti pet mark, pa je bila večerja s prekajeno svinjino in pivo že vračunano! Redko kdaj sem jedel tako dobro prekajeno gnat, tako slastne klobasice in pil tako peneče se pivo, ki je bilo tako sveže in tako vabljivo. Nič postrežbe. Z listkom je vsakdo sam šel k točilnici. Tam so ti dali košarico, v kateri je bila južina. Nič napitnin. Brisače so bile papirnate. Ko si končal z jedjo, si nesel košaro in posode k blagajni, kjer so ti vrnili zastavljeni denar. Nič ni bolj smotrnega, nič bolj pripravnega. Škoda, da naši pariški delavci v nedeljo nimajo na razpolago podobnih podjetij. Toda ali bi jim bili Bach, Beethoven in Wagner močno všeč? Kar se tiče glasbe, mislim, da so kakor Kant in kakor vaš pokorni sluga: radi imajo močno glasbo, vojaško glasbo...

Bila sva v Potsdamu. Nemci so zelo ponosni na Potsdam. Stavijo ga nad Versailles, Charlottenburg je pa njihov Saint-Cloud.

Glas« na višini, tako da bo resnično reprezentativno osrednje skupno glasilo vseh slovenskih drž. uslužbencev in upokojencev.

Nov grob. V Šmarju pri Jelšah je dne 5. februarja umrl upokojeni višji davčni upravitelj **Aleksander Orožen**. Blagopokojnik je dosegel visoko starost 76 let. Kako je bil zaradi svojih dobrih lastnosti, pštenosti in plemenitega značaja ta vrlji narodnjak obče spoštovan, je dokazal njegov pogreb, ki se je vršil 7. t. m. v Celju, kamor so ga prepeljali. Zvestemu stanovskemu tovarišu, našemu staremu naročniku ohranimo časten spomin!

V spomin zaslužnemu možu! Na Svečnico so v Mariboru na slovesen način odkrili v internatu ondotnega Učiteljskega doma spominsko ploščo Antonu Hrenu, lani umrlemu šolskemu upravitelju, zaslužnemu narodnemu in stanovskemu delavcu. Pokojnik je bil eden glavnih ustanoviteljev mariborskega Učiteljskega doma in se je za to svojo ustanovo prav do svoje prežgodnje smrti z vso močjo trudil in boril. Ista dan so mu odkrili spominsko ploščo tudi v Sokolskem domu v Studencih pri Mariboru, kjer je dolga leta kar najživahnejše deloval.

Iz skupščine. Na popoldanski seji narodne skupščine dne 11. februarja t. l. je, kakor je dobesedno poročal »Slovenec«, uvodoma »bilo prečitano poročilo administrativnega odbora, ki je sklenil, da se osebni stroški poslancev za nepredvidene stroške zvišajo od 50 na 100 Din dnevno. Skupščina je predlog soglasno sprejela. Vsi poslanci so glasovali za ta predlog. Nato se je prešlo na dnevni red...«

Kuluk. Raznim prijateljem lista, ki so se obrnili na nas z vprašanji, zakaj se od februarjskih prejemkov ni odtegnila odkupnina za osebno delo na samoupravnih cestah, tako zvani »kuluk«, sporočamo, da so žal v zmoti, če mislijo, da je tudi za nas aktivne in upokojene drž. uslužbence kuluk vendarle odpravljen. Pobral se bo leto — in tako tudi za naprej — v dveh obdobjih, in sicer od prejemkov za april in za september. Znano je sicer, da so vsa naša strokovna društva podvzela živahno akcijo, da se dolžnost plačevanja kuluka sploh odpravi, žal pa je bil ves trud zaman. Edina končanja je dejstvo, da bomo odslej plačevali kuluk v dveh obdobjih, seveda v dosednji višini.

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani, ima svoj letošnji redni občni zbor v ponedeljek, dne 22. februarja. Zborovanje bo v sejni dvorani na magistratu, in sicer ob polu osmih zvečer. Dnevni red smo objavili zadnjič. Dolžnost članov te naše največje kreditne zadruge je, da se občnega zbora udeležijo.

Davčni uradniki in naš list. Ljubljansko poverjeništvu Združenja davčnih uradnikov je s posebno okrožnico priporočilo članstvu, naj se naroči na naš list. Iz te okrožnice posnemamo naslednje: »Priporočamo,

Igra za zastave

Dogodila se nama je neprijetnost. Muzeji in dvorci so bili zaprti tisti dan, ne vem že zakaj. Nič ni bolj zmedenega, kakor pruske navade. Moja žena, ki govori po nemško kakor Goethe, se je pričela pogovarjati z vojakom na straži, ki je bil videti močno počaščen, ker govori s tako dobro oblečeno gospo. In mi smo na Pruskem, pred vrati palače stražnega Fritza! Na Francoskem bi nam bil stražnik zakričal: »Kar naprej!« Tod se pogovarja inozemka s stražo. Vpraša ga, odkod je doma? Če je služba huda? Če se mu lahko kaj pokloni... Glej, že sta najboljša prijatelja na vsem svetu. Od zaupljivosti prehajata k zaupljivosti, končno preide k državnim tajnostim. Tik zraven velikih službenih vrat, kačera mora stražiti, so čisto majhna in skrivna vratica, skozi katera se moreš pritihotapiti v palačo. Razlaga ji prav na dolgo in široko, kako se je treba ravnati, da zapelješ hišnika. Skratka, s stražnikovo pomočjo midva Francoza prelomiva vse stražne predpise.

V kapeli, ki je vse prej kot lepa, prihaja moji ženi slabo. Pod obokom, nad Friderikovo grobnico, na kateri kraljuje pruski orel, klavrno vise neštevilne francoske zastave, dobljene v vojskah pod cesarstvom in leta 1870. Raztrgane, preluknjane od krogel, črne od dima, nosijo še številke svojih polkov. Od nekaterih so ostala samo koplja, ki nosijo cesarske orle. Te bojevitke tkanine močno žalosté mojo ženo. Joka se. Z veliko težavo se mi posreči, da jo potolažim:

»No torej! Gospa, kaj pa Invalidski dom? Da, Invalidski dom? Tam ste videli skoro prav toliko nemških zastav, kakor jih je tod francoskih. Naj bodo kakršne barve koli, tako je kakor pri igri na karte: ti izgubljaš, oni dobivajo. Če ne bi nihče izgubil, ne bi nihče dobil. Po pravici povedano, ta igra, kakor vse igre sploh, sprav-

ročamo, da se naročite vsi tovariši na edino naše glasilo »Naš Glas«, ki prinaša članke iz vseh vrst uradništva, o vseh panogah in o vseh vprašanjih, ki so za nas državne uradnike prav poučni in vsestransko koristni. »Naš Glas« je list, ki skuša biti najbolj objektivni in nepristranski podpornik vseh naših upravičenih teženj. Vedno opozarja v svojih člankih na težke razmere, ki vladajo med državnimi uslužbenci. Povsod in vedno je le nam prijatelj. Naročnina je prav nizka: 40 Din na leto. Prav vsak si lahko ta znesek prišteje, če pri drugi stvari pa n. pr. pri cigaretah. Tedensko tri »Zeta« manj! Tudi strastnemu kadilcu se to bog ve dosti ne pozna. Pomagajmo našemu glasilu! — Veseli nas, da moremo objaviti te simpatične vrste, ki dokazujejo, da se naša največja in najagilnejša strokovna društva dobro zavedajo pomena stanovske solidarnosti in da znajo ceniti važnost neodvisnega, skupnega stanovskega glasila.

Še o brezposelnih učiteljskih abiturientih. Brezposelnost med učitelji se je pričela v Sloveniji leta 1931., ko je ostalo od tedanjega letnika 156 abiturientov brez službe. V šestih letnikih do letos je dovršilo učiteljska 1306 abiturientov, od teh je bilo 587 nastavljenih, ostanek, torej 719 abiturientov je pa ostal brez zaposlitve. Od teh jih je 119 takih, ki so ali brez staršev ali brez dohodkov in ki žive skrajno slabo. Takih s kolikor toliko ugodnimi življenjskimi pogoji jih je komaj okrog 200, položaj vsaj treh četrtin nezaposlenih abiturientov je naravnost obupen, njihovo životarjenje brez službe in brez zaslужka pa dokaz hudih časov, v katerih živimo. Ob tem se moramo zavedati, da je v Sloveniji 223 razredov na osnovnih šolah zaprtih, ker ni učiteljev, da 115 učiteljev služi, čeprav imajo polna službena leta (za upokojitev se ne upajo prositi, ker se boje, da ostanejo več mesecev ali celo leta brez plače in brez pokojnine), mnogo razredov je prenapolnjenih, tako da posamezni učitelji poučujejo do 120 otrok v enem razredu. V Sloveniji je 488 šol, kjer so učitelji dokazano preobremenjeni z delom in bi bilo treba odpreti nove in vzoredne razrede. Več šol je celo zaprtih, ker ni učiteljev, v mnogih krajih bi bile pa potrebne nove šole. Vse to dokazuje, da je nujno potrebno, da damo ljudstvu izobrazbo, katero zahteva, mladim učiteljem pa možnost dela in zaslужka.

Razporeditev državnega sveta. V tekočem letu so na novo razporejeni člani oddelkov državnega sveta. V naslednjem bomo navedli samo nekatere podatke, ki v glavnem zanimajo državno uslužbenstvo. — V I. oddelku se bodo obravnavali vsi predmeti min. predsedništva, zunanjeja, notranjega in trgovskega ministristva in samoupravne zadeve. Predsednik je dr. St. Sagadin. — V II. oddelku se obravnavajo predmeti pravnega, kmetijskega in socialnega ministristva in ministristva za telesno vzgojo. Predsednik je dr. J. Barič. — V III. oddelku spadajo zadeve vojnega in gradbenega ministristva. Predsednik je dr. Radoje Jovanović. — V IV. oddelku

lja narode na beraško palico. Da bi dobil, zgubivaš; če zgubiš, boš dobil. In nazadnje ostane isti tepec, kakršen si bil. In če pomislimo, da se že tisočletja igrajo to igro za zastave, ki je tako dolgočasna!

Žrtvovana menaža

Ko sva odhajala iz kapele, sva na dvorišču srečala gručo vojakov, ki so nesli nedeljsko menažo. Stopali so dobrodušno, oblečeni za doma, vsi veseli. Njihovi obrazi so bili miroljubni, da ne bi mogli biti bolj. Ker je bila čorba s slanino in krompirjem vroča, prav kakor treba, se je dvigal iz nje zelo vabljiv vonj. Povsod, saj veste, na Nemškem, kakor tudi na Francoskem, če je dobro kuhana, je vojaška čorba božansko jelo. Torej vojaki so šli proti je dišnici in nesli visoko na nosilnicah, kakor skrinjo za relikvije, lepo zarumenelo jagnječe stegno. Naenkrat se je od nekega stopnišča odtrgal nekakšen dolgin, kakor jih riše Caran d'Ache. Ogrinjalo, visoka kučma, panterjevo krzno in usnjene hlače. Zdi se mi, da je bil feldmaršal. No — in še pravkar tako miroljubni vojaki, so postavili menažo na tla in odkorakali v gosji vrsti. Z okovanimi škornji so hrupno bili ob tlak, da so kakor od opeke letele iskre na vse strani!

Dejal sem ženi:

»Zdaj sem pa res postal nemiren. Če bo kdaj vojna z Nemčijo, smo izgubljeni.«

»Pa zakaj, gospod?«

»Zakaj? Še vprašaj me? Torej ti nič ne opaziš? Najznačilnejša znamenja ti kar uidejo. Kaj misliš, da so na Francoskem vojaki drugega razreda sposobni, da bi pustili menažo v blatu, kadar je ravno dobro kuhana, in to zato, da bi pozdravili višjega, pa naj bi bil to osebno sam nadangel sveti Mihael s svojimi zlatimi perotmi?«

spadajo predmeti finančnega, pravosodnega in ministristva za gozdove. V ta oddelki spadajo zlasti vprašanja postavitev, napredovanj, upokojitev, odpustitev in taks iz fin. ministristva. Predsednik je Ivan Škarja, člani pa: Osman Nuri Hadžić, Ante Perković, Nikola Krstić in Miloš Nedić. — V. oddelku je pristojen za zadeve prometnega in poštne ministristva, disciplinske zadeve. Predsednik je L. Jankulović. — V VI. oddelku se obravnavajo davčni, carinski, trošarinski in monopolski predmeti. Predsednik je dr. M. Rošić.

Stanovanja za banovinske uslužbence. Odbor pred dvema letoma ustanovljenega

Društva banovinskih uradnikov, ki združuje banovinske nameščence vseh strok in činov, je nedavno sklenil, da sežida na Jegličevi cesti v Ljubljani veliko stanovanjsko hišo, ki naj bi imela 48 stanovanj. V glavnih potezah so načrti že izdelani in se bo poslopje, ki naj po proračunu stane približno 3 milijone Din, pričelo zidati lahko že letos. Društvo bo dobilo potrebna sredstva za zgraditev te stanovanjske hiše iz banovinskega pokojninskega sklada. V navedenem društvu, ki že od začetka živahno deluje, je včlanjenih nad 1000 članov. Predsednik je računski svetnik g. Josip Pirc.

Razlogi za nazadovanje prebivalstva

Ponovno smo že poročali, da je v Avstriji, zlasti še na Dunaju opaziti v zadnjih letih, da število prebivalstva stalno nazaduje, to je, da se število rojstev neprestano znižuje. Avstrijski politiki in kulturni delavci se že delj časa pečajo s tem vprašanjem in raziskujejo razloge za ta nepričakovani pojav. Tako je nedavno dunajski župan ob nekem sprejemu izjavil med drugim tudi tole: »Danes smo na Dunaju že tako daleč, da smo izgubili dve tretjini števila otrok izpred vojske. Tod ni čarobne paličice, ki bi mogla z enim samim zamahom spremeniti stvari. Če se ljudje danes izgovarjajo na stisko in življenjsko negotovost, se sklicujejo na dejstva. Pričelo pa se je omejevanje porodov že v času in v ljudskih slojih, katerih stiska ni prav nič ogrožala in ki jim je bil obstoj zavarovan. Tod sodelujejo zelo različni nagibi. V najglobljem bistvu niso korenine zla gospodarskega, temveč npravnega in verskega značaja. Zato je glavna skrb in odgovornost pri cerkvi. Uspeh je mogoče doseči le z dolgotrajnim in neutrudnim delom. Javna uprava je pa dolžna ob vsaki priliki, ki se ji nudi, varovati dostojanstvo družine in materinstva.«

K tem izvajanjem je dunajski uradniški list »Reichsverband« napisal daljši članek, iz katerega objavljamo nekaj odlomkov:

»Dobro vemo, da je predvsem gmotna stiska eden poglavitnih vzrokov za to, da se danes sklene tako malo porok, da je toliko porok nesrečnih in da je število rojstev nasproti predvojnemu časom tako zelo padlo. Ponovno smo že poudarjali, da je pri današnjih dohodkih ravno tankovestnim ljudem treba resno premišljati, preden sklencejo zakon in preden se odločijo, da bodo rodili otroke, ker jim ne morejo dati primerne vzgoje. Navzlic temu so pa korenike tega zla gotovo npravnne in verske prirode, ne pa gospodarske. Vidimo, da v mnogih primerih mladih ljudi ne zadržuje gospodarska stiska, da bi se poročili, temveč da izvengmotni razlogi vplivajo na današnjo mladino, da se pomišlja ustanoviti si lastni dom. Tega mladina ni sama kriva, temveč velik del krivde zadene starše, ki so nepravilno vzgajali otroke, ker se niso zavedali, kaj je roditeljska ljubezen in kaj naj bi bila, tako da so otroke pogostoma že v najnežnejši mladosti razvadili. Treba si je samo predstaviti, kako so starši pred 30 ali 40 leti vzgajali otroke, ki so se še šolali.

Zakon se današnji mladini kaže mnogokrat v napačni luči. Zdi se jim, da je zakon le vzporedno življenje dveh ljudi brez tesnejših zvez, kakor športno tovarištvo, ne pa skupnost sožitja in neločljiva vzajemnost. Današnja mladina si večinoma od zakona ali nič več ne obeta ali pa prinaša v zakonski stan toliko želja, da jih seveda ni moči izpolniti. Razvajena mladina se predvsem boji, da se bo morala odrekat v zakonu mnogim ugodnostim, ki jih uživa v očetovi hiši. Kadar stoji pred izbiro, ali naj iz npravnih razlogov sklence zakon, se mnogokrat odloči rajši za prijetnejše življenje v roditeljskem krogu. Razen tega tudi po šolah razvajajo mladino in ji nudijo pogostoma stvari, kakršnih si sama ne bo mogla več dovoljevati, kakor hitro bo navezana na lastni zaslужek in ne bo več v oskrbi staršev. Kakšna razlika je v tem nasproti časom pred vojno! Takrat so bili otroci že veseli, če so šli s šolskim izletom kam v okolico mesta, dandanašnji se prirčajo potovanja daleč po državi, mogoče še preko mej. To so pogostoma potova-

nja, kakršnih si celo uradniki v višjih položajih in v kesnejših letih ne morejo dovoljevati večkrat ali pa sploh nikoli.

K temu pride seveda dandanes »samo po sebi umevno« obiskovanje kinematografov, športnih prireditev in drugih zabavišč. Tako prenašičena mladina seveda nima zanimanja za zakonski stan, ki ji nalaga samo mnogo žrtev. Po njenem naziranju more v zakonu samo izgubiti. Pred vojno je bilo to precej drugače, saj so navadno mladi moške in dekleta naravnost hrepneli po zakonu, si dolga leta pritrigovali in varčevali za zakon, se odrekli raznovrstnim zabavam tako, da je bilo večini poročno potovanje sploh prvo. Če sta novoporočenca lahko odšla celó v inozemstvo, je bila to že izredna sreča.

Drug razlog, ki ne ovira samo sklepanja zakonov, temveč tudi ogroža že sklenjene zakone in povzroča tudi v nemali meri padanje rojstev, je pretirano izvrševanje športa. V dobi, ko povsod prevladuje šport, je očitno, da igra tudi pri izbiri življenjskega druga in kesneje v zakonu šport vodilno vlogo. Kakor je šport ob razumnem izvrševanju koristen za krepitev telesa, učinkuje, če se mu pretirano vda, jaš, škodljivo. Če je en zakonec navajen, da vsako nedeljo mora s smučmi, s kolesom ali z gorskimi čevlji na izlet, in če zakonski drug ni tako navdušen športnik, bo v zakonu kmalu prišlo do nesporazuma. Pretirano udajanje športu, ki je postalo danes skoro že pravilo, pa ne učinkuje samo biološko in npravno neugodno, povzroča tudi gmotne težave, ker se kmalu pojavi vprašanje, odkod vzeti denar za šport in kdo od zakončev naj se v ta namen omeji. Koliko denarja se dandanes izda za šport, medtem ko ga za nujnejše potrebe v zakonu ni. Če pridejo otroci, si morajo zakonci seveda pritrgeti še marsikatero drugo udobnost. Kje naj pa vzame žena, kateri je šport nad vse drugo, čas, da bi skrbela tudi za otroke in gospodinjstvo? Pa mož, ki hiti od športnega igrišča na drugo, kdaj naj se posveti ženi in otrokom? Zaradi izvajanja športa sta zakonca mnogokrat ločena, kar spet povzroča, da se mnogo spočetka srečnih zakonov kmalu razbije. Seveda je mogoče, če pametno ravnajo, da se združi dobro družinsko življenje s športom ali z zabavami, toda nemir naše dobe nas tako uklepa, da je vselej podana resna nevarnost, da se tudi najlepše družinsko življenje razruši. Zakaj ne le šport, tudi kino, gledališče, kavarna, društvo in vse druge vabe mikajo mladega človeka. Kaj pa družina? Naj počaka! Zabava pa nikdar.

Če hočemo zdravo družinsko politiko, je treba mladino pravilno pripravljati za zakon, jo že od mladih nog vzgajati v skromnosti, v omejevanju, ne pa dovoljevati ali celo podpirati, da se že v mladih letih izživlja do kraja. Treba se bo vrniti k zdravemu, utrjenemu stališču nasproti družinskemu vprašanju, na katerem so stali naši predniki davno pred vojno. Hkrati s tem, je pa treba seveda ljudem predvsem izboljšati gmotni položaj, ki je — kakor smo uvodoma poudarili — eden poglavitnih pogojev za smotrno in uspešno ozdravljenje družine.«

Obleke kemično čisti, barva, plislra in ilka tovarna J. O. S. REICH.

Iz organizacij

Učiteljska samopomoč. V minulem letu je umrlo 32 članov te človekoljubne zadruga in so znašale izplačane posmrtnine skupaj 408.600 Din. V januarju t. l. je pa zadruga izplačala za posmrtnine in brezobrestna posojila članom že skoro 100.000 Din. V kako slabih gmotnih razmerah živi danes državno uslužbenstvo, dokazuje okolnost, da je zadruga prejela toliko prošenj za brezobrestna posojila, da jih načelstvo niti v treh sejah ne bo moglo rešiti.

Učiteljske organizacije JRZ. V Beogradu so v smislu sklepov vodstva JRZ ustanovili glavni društveni odbor organizacije učiteljev JRZ. Prav tako so v Stari Srbiji v nekaterih okrajih že ustanovljena poverjeništa nove učiteljske organizacije. Znano je, da so se nekako pred petimi leti hotela ustanovljati posebna učiteljska društva v okviru JNS, vendar pa takrat do dejanskega oživetja take politično-stanovske organizacije ni prišlo.

Iz organizacije železniških uradnikov. Po podatkih v svojem glasilu je imelo združenje železniških uradnikov na dan 15. decembra 1936. vsega skupaj 1253 članov. Od teh jih je pripadalo oblastnemu odboru v Zagrebu 431, v Ljubljani 361, v Beogradu 274 in v Sarajevu 187.

Okrevališča za zvičničke finančne kontrole. Zadnji občni zbor Združenja zvičničnikov fin. kontrole, ki se je vršil v Nišu, je sklenil, naj bi vsi redni in dopolnitveni člani plačali po 100 Din, da se sezidajo društvena okrevališča oz. zdravilišča v Topuskeni, v Vrnjački Banji in v Ulcinjju. Okrevališče za bolne na pljučih v Goricah pri Golniku, o katerem smo že večkrat pisali, je pokazalo prav ugodne uspehe. Po tem primeru naj bi se v Topuskem ustanovilo okrevališče za zdravljenje revme in išiasa, v Vrnjački Banji za zdravljenje prebavnih organov, ledvic itd., v Ulcinjju pa za razne revmatične in slične bolezni. — Temu namenu so se pridružili tudi uradniki finančne kontrole in je tudi njihovo Združenje izdalo na svoje člane poziv, naj prispevajo po 100 Din za to človekoljubno akcijo.

Upokojenec

Tako je prav. Z raznih strani smo prejeli od naših naročnikov-upokojencev izraze zadovoljstva, da so bile v februarju pokojnine točno drugega že izplačane. Nekateri so jih v Ljubljani prejeli celo že prvega! Prav posebno so pa naši upokojeni tovariši zadovoljni s tem, da se v listih razglasi, kdaj se bodo pokojnine izplačevale, tako da ni nepotrebnega čakanja na pismo. Zeleti bi bilo, da se izplačevanje pokojnin tudi za naprej trajno vrši točno začetek meseca.

Drugi zakon upokojencev. Na vprašanje ali gre po smrti drž. upokojenca, ki se je kot vdovec v drugič oženil že ko je bil upokojenec, njegovi vdovi pokojnina, obveščamo prizadete, da po sedanjih predpisih ni razlike glede rodbinske pokojnine, če se je umrl oženil, ko je bil še aktiven ali pa že upokojen. Važno je le, da je pokojnik doživel dan 1. aprila 1931., ko je stopil v veljavo sedanji uradni zakon. Če se upokojenec oženi, gre njegovi vdovi pokojnina tudi, če bi bil upokojenec umrl

neposredno po sklenitvi zakona. Po avstrijskih in prejšnjih naših predpisih je bilo treba, da je vdova živela določeno dobo z možem, sicer ji rodbinska pokojnina ni pripadala, enako tudi ne vdovam, ki so se bile omožile, ko je bil njihov mož že v pokojju.

Prejemki železniških staroupokojencev. Svoj čas smo poročali, da je Zveza upokojencev drž. železnice že leta 1935. predložila finančnemu odboru narodne skupščine obširno spomenico glede nujne potrebe zvišanja prejemkov železniških staroupokojencev. V ti predstavi je navedena organizacija prosila, naj se zvišajo pokojnine zlasti tistim staroupokojencem, ki so dolga leta plačevali prispevke v razne železničarske sklade, in to v zlatih kronah. Pokojnine, ki jih ti ubogi staroupokojenci zdaj prejemajo, pa znašajo od 20 do 160 Din na mesec. Železniško ministrstvo je to prošnjo resno obravnavalo in stavilo predlog, da se kronskim staroupokojencem zvišajo temeljne pokojnine, in sicer za precejšnje odstotke, delavcem in rentnikom pa naj se zviša druginjska doklada. Ta odločba prometnega ministrstva je bila poslana fin. ministrstvu, da izda izjavo soglasja in je vpisana pri fin. ministrstvu pod št. 31.207/I-1936. Kakor je predsednik navedne organizacije, Matej Kiš, nedavno v Beogradu izvedel, bo ta spis poslan v najkrajšem času narodni skupščini, da odločbo prom. ministra potrdi.

Dom upokojencev v Somboru. O tem piše »Naša reč«, da ima Združenje jugoslov. penzionera za dunavsku banovinu poseben sklad za postavitev upokojenskega doma v Somboru. Ustanovljen je bil pred tremi leti, znaša pa danes nekaj nad 3000 Din. List dostavlja »da ni upanja, da bi ga mogli zvišati s čakanjem na dobre čase bi pa se zavlekla stvar v neskončnost, tako da bi minulo še 40—50 pa tudi več let, preden bi se stavljenala naloga mogla izvesti.« Zato predlaga blagajnik organizacije, da se pojači delo za zbiranje prispevkov za dom. Zaproši naj se oblastvena odobritev za pobiranje prispevkov, ker bo dom hkrati tudi upokojenski spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I. Organizacija je predlog sprejela in se bodo v kratkem pričeli prodajati posebni bloki za zbiranje prispevkov.

Združne vesti

Nabavljalna in kreditna zadruga v Murški Soboti. Nabavljalna in kreditna zadruga državnih uslužbencev v Murški Soboti sklicujeta na dan 20. februarja 1937., in sicer prva ob 19., slednja pa ob 20. uri svoj redni letni občni zbor, na katerem bodo podali člani uprave svoja poročila. Vabimo vse članstvo, da se občnih zborov polnoštevilno udeleži. Letna bilanca je članstvu na vpogled v zadrugi prodajalni. — Občna zbor bosta v mali dvorani sokolskega doma. — Odbor.

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani, ima občni zbor v ponedeljek 22. februarja t. l. ob pol 20. uri zvečer. Zborovanje bo v sejni dvorani ljubljanskega mestnega načelstva. Dnevni red smo objavili v zadnji številki.

Kreditna zadruga v Kranju. Ta agilna zadruga je bila ustanovljena pred štirimi leti in daje samo članom posojila, sprejema pa vloge od kogarkoli, tudi od nečlanov. Doslej je dovolila posojil v višini skoro 800.000 Din, od tega so ji dolžniki vrnilo že 566.000 Din. Hranilnih vlog je zbrala zadruga za nad 100.000 Din. Posojila so zadostno zavarovana z jamstvom dolžnika in dveh porokov. Člani živahno pristopajo. V minulem letu jih je pristopilo 27, kar pomeni 13% zvišanja proti prejšnjemu letu. Za pospeševanje varčevanja med mladino je dala Kreditna zadruga otrokom vseh članov kranjske Nabavljalne zadruge vložne knjižice s temeljno vlogo 5 Din. Če lastnik knjižice redno vplaga prihranke in sodeluje pri varčevanju, preide temeljna vloga v njegovo last. Da se

to varčevanje olajša, je Kreditna zadruga naročila posebne čedne hranilnike. Ti se oddajajo brezplačno v uporabo otrokom, ki imajo že vložnega vsaj po 40 Din.

Nekaj združne statistike. Na nedavnem obnem zboru Glavne združne zveze v Beogradu, se je ugotovilo, da je bilo konec leta 1935. v Jugoslaviji vsega skupaj 8738 zadrug, ki so imele vsega skupaj 1.023.375 članov. Te zadruga so bile združene v 50 združnih zvezah in poslovnih centralah. Po vrstah so zadruga takole razdeljene: kreditne 4567, nabavljalne 1901, živinorejske 405, mlekarke 197, ribiške 112, zdravstvene 108, vinogradniške 102, ostale so razdeljene na razne panoge. Nasprotni stanju konec 1934. se je število zadrug v letu 1935. zvišalo za 302, število združnih članov je pa naraslo za 31.772. Vse zadruga v naši državi imajo nad eno milijardo Din lastnih sredstev, zbrale so približno polu drugo milijardo Din hranilnih vlog, dovolile pa članom nad dve milijardi Din posojil. Zadruga so organizirane v dveh vrhovnih centralah, ki sta: Glavna združna zveza in Zemaljski savez, zadruga za poljoprivredni kredit.

„Davek na poslovni promet“

Pod tem naslovom bo izšla v začetku meseca julija 1937. obsežna knjiga, ki jo je priredil kot peto svoje delo g. Stefan Sušec, načelnik finančnega oddelka banske uprave v pok. V knjigi bodo zbrani v prečiščenem besedilu

1. zakon o davku na poslovni promet in pravilnik k temu zakonu,
2. zakon o skupnem davku na poslovni promet, oba zakona z vsemi izpodbirami in dopolnitvami,
3. vse k zakonu o skupnem davku izdane uredbe s tarifo v sedaj veljavni obliki,
4. uredbe o odmeri in pobiranju davka na luksuz z vsemi izpodbirami in dopolnitvami s seznamom luksuznih predmetov v sedaj veljavnem besedilu,
5. komentar k posameznim določilom zakonov, uredb in tarifnih števil, obsegajoč vse normative razpise fin. ministrstva v popolnem prevodu in ostala strokovna pojasnila.

V knjigi bodo upošteevane tudi vse event. izpembe in dopolnitve, ki jih bo prinesel novi finančni zakon za l. 1937/38.

Posamezni predmeti našega gospodarstva bodo naštet v abecednem kazalu, uvrščeni pa tudi v zadevne tarifne številke skupnega davka. Temu blagovnemu kazalu bo dodano tudi abecedno kazalo o splošnih predpisih zakonov, uredb in normativnih razpisov fin. ministrstva.

V tej knjigi bo prvič pri Slovencih zbrana in pregledno urejena ogromna snov, ki je sedaj raztresena s neštetimi izpembami v vseh letnikih prejšnjega »Uradnega lista« izza leta 1922. oziroma sedanjega »Službenega lista«, kakor tudi v

raznih letnikih »Finansijskega zbornika« in drugod ter bo izpopolnjena s stvarnim strokovnim komentarjem.

Predpisi o poslovnem davku, ki posegajo izmed vseh davčnih oblik najgloblje v poslovanje vsake gospodarske edince, so ne samo našim gospodarskim krogom, temveč tudi našim državnim, banovinskim in občinskim funkcionarjem tako malo in površno znani, da si je le malokdo v sveti, kdaj, kje in v kateri izmeri nastopa davčna obveznost pri proizvajanju in prometu gospodarskih dobrin. Ni davčne oblike, ki bi bila tako malo poznana kakor davek na poslovni promet. Te nedostatke in trajne dvome bo mogla odpraviti ta knjiga, ki bo prav gotovo vsestransko zaželena.

Cena v platno vezani knjigi, ki bo obsegala okoli 600 strani, bo 240 Din, v prednaročbi do 31. marca t. l. pa samo 200 Din.

Prednaročbe na knjigo sprejema avtor Sušec Stefan, Ljubljana, Beethovnova 15, in knjižna založba tiskarje »Merkur« d. d. v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.

Pri tej priliki lahko mirno trdimo, da se prednaročniki na Sušecve knjige niso nikdar varali in so bili pri vsaki poznejši knjigi prijetneje iznenadeni tako glede vsebine kakor tudi opreme knjig. Marsikdo je obžaloval, da jih ni naročil v prednaročbi po izredno ugodni ceni. Uverjeni smo, da bo s knjigo »Davek na poslovni promet« prav tako in zato jo že sedaj vsestransko priporočamo.

Uslužbenici finančne stroke bodo prejeli posebno vabilo na subskripcijo označene knjige.

Prporočamo tvrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

Tovariši!

Kupujte svoje potrebnosti pri tvrdkah, ki inserirajo v „NAŠEM GLASU“

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Telefon 2673 Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Učiteljska tiskarna

Ljubljana

Franciška ulica

Telefon št. 2312

Račun pošl. hran. 10.761

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

Lastna tvornica šolskih zvezkov

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev

v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.

Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413

Posojila do Din 10.000— vsem javnim nameščencem po 8% proti zavnabi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z g. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.